

UNISTUSED

ELURIKKUS

INIMSILLAD

KOGUKOND

LOOVUS

KOHALIK

TEADLIKKUS

HOOLIVUS

KOOSTÖÖ

KESKKOND

TÜRI ROHEVISIOON

TERVIS
JA
TOIT

EHITUS
TRANSPORT
ENERGEETIKA

KOGUKONNAD
JA
JUHTIMINE

LOODUS
JA
KESKKOND

MAJANDUS
JA
ETTEVÕTLUS

HARIDUS
JA
KULTUUR

Visioon – Kestame ja areneme selliselt, et on hoitud loodus, kogukond ja igaüks ise.

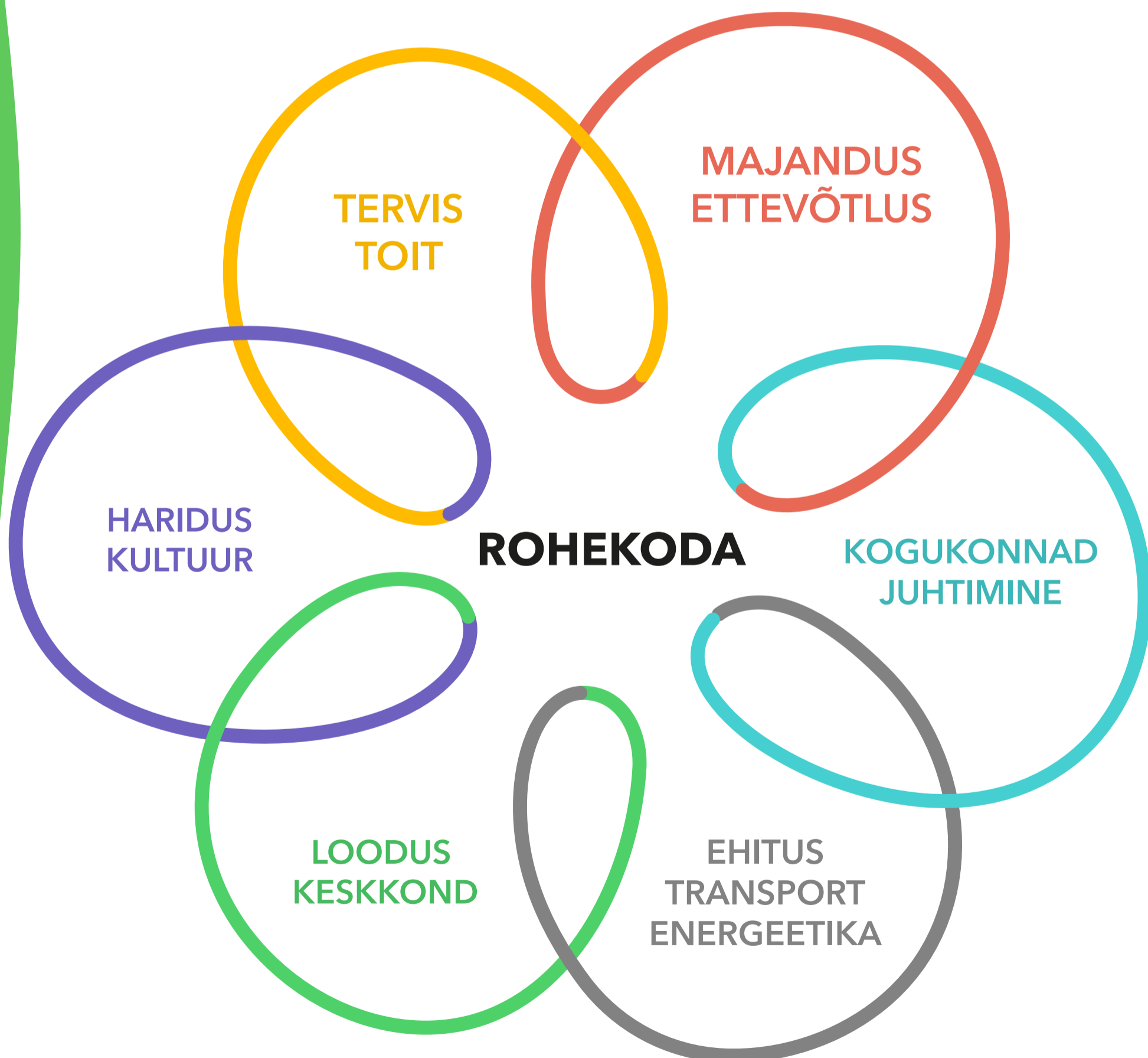
Missioon – Teeme teadlikke otsuseid ning loome ja hoiame koostöös väärtusi.

TÜRI ROHEVISIOON

Türi valla rohevisioon on **kestliku arengu lähtekoht**, mis suunab omavalitsust ja kogukonda keskkonnasõbralike otsuste poole, tuginedes teadlikkusele ja talupojatarkusele.

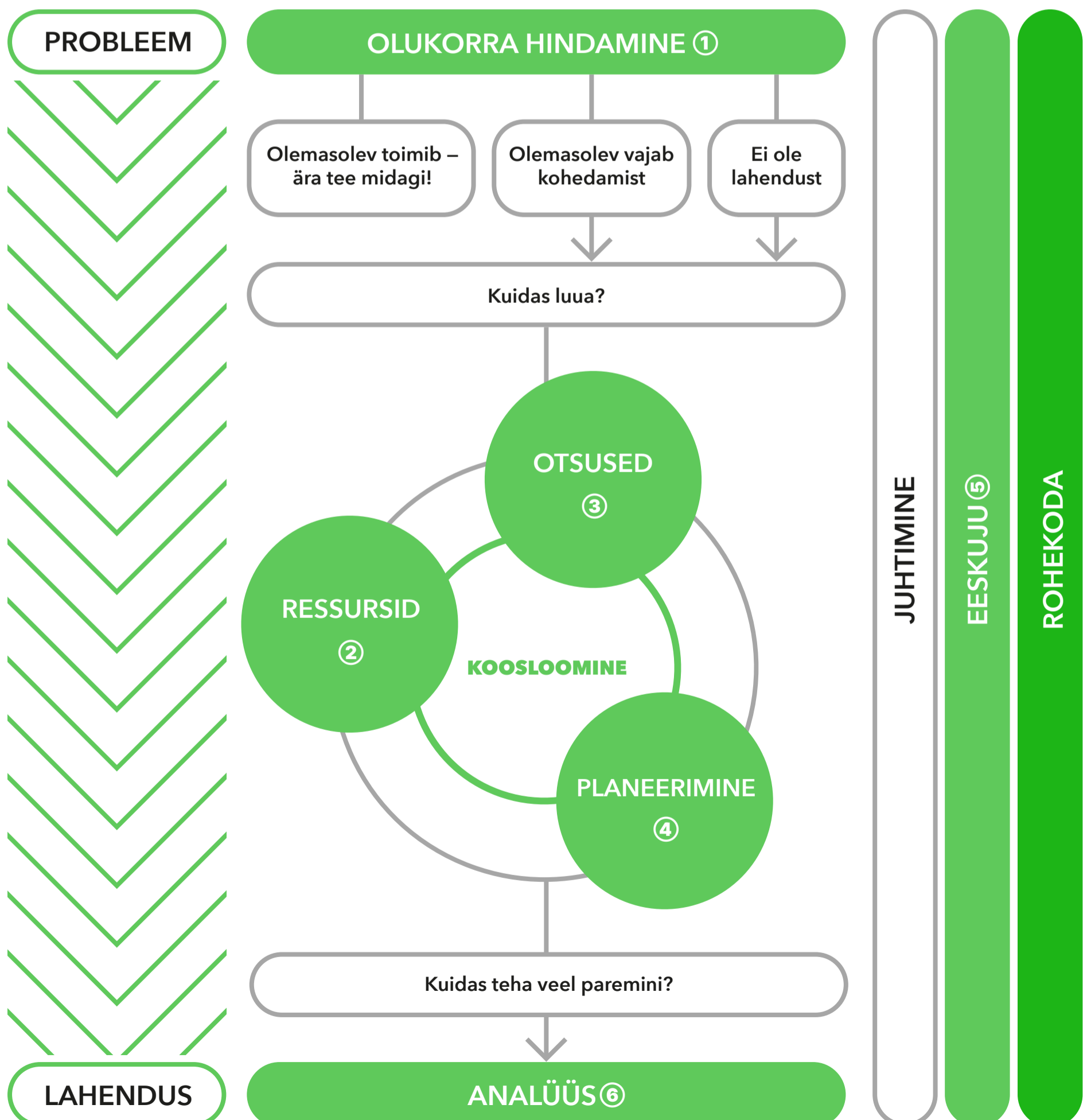
Samuti aitab rohevisioon täita **Türi valla arengukava eesmärki**, sõnastades rohelise elukeskkonna tunnused.

Mõtte- ja otsustusviiside suunamiseks luuakse Rohekoda – koostööplatvorm, kuhu kuuluvad erinevate valdkondade esindajad. Rohekoda ei tee otsuseid, vaid toetab ja võimestab rohevisiooni põhimõtete rakendamist, jagunedes valdkondlikeks roheringideks. Rohevisioon ei ole kohustuslik, vaid plaan, mis innustab leidma tasakaalustatud ja teadlikke lahendusi.

ROHELISE ELUKESKKONNA PÕHIMÕTTED

- 1. Hindame olukorda ja kaardistame ressursid** – Tegutseme teadlikult, meie probleemid ja vajadused on selgelt sõnastatud ning olemasolevad ressursid on kaardistatud, et teha läbimõeldud otsuseid.
- 2. Kasutame ressursse targalt ja tõhusalt** – Hoiame kokku ja taaskasutame – materjalid, energia ja võimalused on maksimaalselt ära kasutatud enne uute hankimist, et vältida liigset tarbimist.
- 3. Teeme teadlikke ja põhjendatud otsuseid** – Lähtume teadmistest ja kaalutletud valikutest – otsuseid toetavad kohalike oludega arvestamine, vajalikud eksperthinnangud ja tõhusaimad lahendused, et saavutada eesmärk väikseima ressursikuluga.
- 4. Planeerime pika perspektiiviga** – Vaatame tulevikku – eelistame kohalikke ressursse, kaasame kogukonda ning loome lahendusi, mis toetavad elurikkust, mitmekesisust ja loovat mõtlemist.
- 5. Oleme eeskujuks nii sõnades kui tegudes** – Toimime läbipaistvalt ja vastutustundlikult – meie teod ja sõnad on kooskõlas ning oleme valmis ise panustama sellesse, mida ootame ka teistelt.
- 6. Analüüsime tehtut ja jagame teadmisi** – Areneme pidevalt – kogemused on hinnatud, õppetunde jagatakse ning edusamme märgatakse ja tähistatakse, et innustada nii ennast kui ka teisi kestlikult, järjepidevalt tegutsema.

TERVIS & TOIT

OTSUSTE TEGEMISEL KAALU NEID PÕHIMÕTTEID JA KÜSIMUSI:

Eelistame tervislikku ja kohalikku toitu

Kas toetame kohalikke tootjaid ja kasutame nende toodangut oma toiduvalikus?

Kas valmistame toitu viisil, mis säilitab selle toiteväärtuse?

Kas edendame toidu jagamist ja ühist toidutegemist kogukonnas?

Liigume ja tegutseme õues - see toetab vaimset ja füüsilist tervist

Kas oleme loonud igapäevaseks liikumiseks ja õues viibimiseks võimalused?

Kas õues olemine on osa õppimisest?

Kas liigume koos teistega?

Hoolime loodusest ja tegutseme sellega kooskõlas

Kas suuname lapsi looduse väärtust mõistma ja seda hoidma?

Kas vähendame oma tegevuste keskkonnamõju?

Kas loome looduslähedased õppekeskkonnad, kus kõik saavad õppida ja tegutseda?

Kas seome loodusest õppimise kogemusliku ja mängulise tegevusega?

Tugevdame (laste) sisemist tasakaalu ja ühtekuuluvust

Kas loome keskkonna, kus iga laps saab olla turvaliselt tema ise?

Kas märkame ja väärtustame iga lapse ainulaadsust?

Kas õpime koos, kuidas tulla toime keeruliste tunnete, stressi ja ebakindlusega?

Kas loome õhkkonna, kus rõõm, empaatia ja tänulikkus on loomulik osa päevast?

Kas pakume võimalusi eneseväljenduseks ja sisemise tasakaalu leidmiseks?

Toetame üksteist

Kas korraldame ühistegevusi, mis liidavad erinevaid vanuserühmi?

Kas loome keskkonna, kus kõik tunnevad end väärtusliku ja vajalikuna?

Kas rakendame kaasavaid otsustusviise?

Kas pakume kõigile võimaluse osaleda, jagada oma ideid?

TERVIS & TOIT

HARIDUS & KULTUUR

EHITUS, TRANSPORT, ENERGEETIKA

KOGUKONNAD & JUHTIMINE

MAJANDUS & ETTEVÕTLUS

LOODUS & KESKKOND

LOODUS & KESKKOND

OTSUSTE TEGEMISEL
KAALU NEID PÕHIMÕTTEID
JA KÜSIMUSI:

Kasutame ressursse targalt ja anname neile uue elu

- Kas vähendame jäätmete hulka?
- Kas tekib võimalus taaskasutada kasutatud toodet/materjali/jäädet?
- Kas lihtsustub ringmajanduse rakendamine?
- Kas rakendame lahendusi sademe- ja hallvee taaskasutamiseks?
- Kas tõstame kogukonna teadlikkust vee väärtusest ja säästlikust kasutamisest?

Lubame looduse mitmekesisust

- Kas hoolitseme selle eest, et meie keskkond oleks elurikas?
- Kas lisame uusi elurikkust soodustavaid lahendusi?

Valime lahendused, mis toovad pikaajalist kasu

- Kas meie valitud lahendus on loodussõbralik?
- Kas eelistatud on pikaajalisi lahendusi lühiajalistele?

Toome esile juba olemas oleva

- Kas kaardistame ja hoiame kohalikke loodusressursse?
- Kas eelistame kohalikke tooteid ja teenuseid?
- Kas kohalikud kultuurilised ja looduslikud väärtused on märgatud ja tunnustatud?

Tugevdame kogukonda

- Kas jagame omavahel ressursse ja teadmisi?
- Kas töötame ühiste eesmärkide nimel, et suurendada kogukonna sidusust?

Levitame teadmisi ja oskusi

- Kas tõstame teadlikkust keskkonna hoidmise vajalikkusest?
- Kas pakume võimalusi praktiliste oskuste ja teadmiste jagamiseks?
- Kas jagame edulugusid ja õppetunde, et inspireerida teisi?

Julgustame igaüht looma ja algatama positiivseid muutusi

- Kas pakume võimalusi uute ideede elluviimiseks?
- Kas tunnustame ja toetame kohalikke algatusi?
- Kas loome tingimused, kus igaüks saab panustada?

TERVIS & TOIT

HARIDUS & KULTUUR

EHITUS, TRANSPORT, ENERGEETIKA

KOGUKONNAD & JUHTIMINE

MAJANDUS & ETTEVÕTLUS

LOODUS & KESKKOND

KOGUKONNAD & JUHTIMINE

OTSUSTE TEGEMISEL
KAALU NEID PÕHIMÕTTEID
JA KÜSIMUSI:

Oleme (juhtidena) eeskujuks - nii sõnades kui tegudes

Kas meie tegevused vastavad meie välja öeldud väärtustele ja põhimõtetele?
Kas oleme valmis esimesena astuma samme, mida ootame teistelt?
Kas arvestame valdkonniti erialaseid teadmisi (ei eelda)?

Tegutseme avatult ja läbipaistvalt.

Kas oleme enne otsustamist küsinud kogukonna arvamust?
Kas oleme olulised otsused kogukonnale selgitanud?
Kas jagame infot selliselt, et see on kättesaadav ja mõistetav?
Kas kogukonna liikmed saavad kaasa rääkida ja oma ideid jagada?
Kas teeme kaasatuse lihtsaks ja ligipääsetavaks kõigile?

Edendame suhtlemiskultuuri

Kas põhjendame oma arvamust ja seostame seda probleemi, mitte isikuga?
Kas suhtleme lugupidavalt ka eriarvamuste korral?
Kas pakume lahendusi, mitte ainult kriitikat?

Võtame vastutuse

Kas minu panus inspireerib ja toetab ka teisi?
Kas olen kaalunud oma otsuste ja tegude tagajärgi?
Kas panustan kogukonna ühiste eesmärkide saavutamisse?

Saavutame vähima pingutuse/ressursiga suurima/parima tulemuse

Kas oleme hinnanud, kuidas saame ressursse kõige tõhusamalt kasutada?
Kas otsime võimalusi olemasolevate ressursside taaskasutamiseks?
Kas arvestame juba olemas oleva potentsiaaliga?

Loome ja tugevdame inimsildu

Kas võtame aega isiklikuks suhtlemiseks ja kutsumiseks?
Kas tunnustame üksteise panust avalikult?
Kas otsime võimalusi koostööks ka üle kogukonnapiiride?

Tegutseme pikaajaliselt

Kas meie tegevused loovad pikaajalist väärtust kogukonnale ja loodusele?
Kas anname oma plaanidele aega kasvada ja areneda?
Kas panustame teadlikkuse tõstmisse?
Kas eelistame terviklikku planeerimist?
Kas meie tegevustel on selged pikaajalised eesmärgid?
Kas kõik osapooled on teadlikud plaanidest ja oma rollist?

Toetame kogukondlikku algatust ja osalust

Kas oleme loonud võimalusi kogukonnal projekte algatada?
Kas tunnustame ja toetame vabatahtlikke?
Kas loome ühtsustunnet läbi ühiste talgute ja ürituste?

TERVIS & TOIT

HARIDUS & KULTUUR

EHITUS, TRANSPORT, ENERGEETIKA

KOGUKONNAD & JUHTIMINE

MAJANDUS & ETTEVÕTLUS

LOODUS & KESKKOND

HARIDUS & KULTUUR

OTSUSTE TEGEMISEL
KAALU NEID PÕHIMÕTTEID
JA KÜSIMUSI:

Väärtustame iseseisvust ja loovust

Kas õpilane õpib uudishimust ja huvist?

Kas õpetajaga suhtluse mõjul suureneb õpilase iseseisvus?

Kas õppimine aitab luua ja omandada oskusi, mis aitavad õpilasel omaenda eesmärged ellu viia?

Kas õppides on ruumi eksimiseks? Kas õpilasel on võimalus proovida, ebaõnnestuda ja kogemusest õppida ilma hukkamõistuta?

(Haridus on inimväärikust edendav -)

austame nii ennast, teisi kui ka kogu inimkonda

Kas märgatud on iga õpilase ainulaadsus?

Kas õpilane saab ise otsustada ja valikuid teha?

Kas õppeprotsess toetab nii mõtlemist, tegutsemist kui ka tundemaailma?

Õppimine on terviklik ja praktiline

Kas on aega avastamise, mängu ja vaba vestluse jaoks?

Kas õpe on avatud dialoog ja koostööprotsess õpilaste, õpetajate ja kogukonna vahel?

Toetame elurikkust

Kas toetatud on austav suhtumine loodusesse, ressursidesse ja teistesse inimestesse?

Kas toetatud on kogu elu jooksul arenemine ja uute teadmiste omandamine?

Kasutame ressursse arukalt

Kas õppetöö ühendab teadmised ja oskused päriselu väljakutsetega?

Kas kasutatakse taastuvaid lahendusi?

Ühendame hariduse, kogukonna ja kultuuri

Kas noored on kaasatud otsuste tegemisse?

Kas õppeprotsessis väärtustatakse kogukondlikku tarkust?

Kas koolil on seosed kohalike algatuste ja projektidega?

Kujundame inspireerivat keskkonda

Kas õpilane õpib tundma oma mõju keskkonnale ja kogukonnale?

Kas õpilased tunnevad end turvaliselt ja väärtustatuna?

TERVIS & TOIT

HARIDUS & KULTUUR

EHITUS, TRANSPORT, ENERGEETIKA

KOGUKONNAD & JUHTIMINE

MAJANDUS & ETTEVÕTLUS

LOODUS & KESKKOND

MAJANDUS & ETTEVÕTLUS

OTSUSTE TEGEMISEL
KAALU NEID PÕHIMÕTTEID
JA KÜSIMISI:

Toetame innovatsiooni

Kas meie ettevõtlustegevus edendab innovatsiooni, mis on pikaajaliselt kasulik?
Kas panustame keskkonnasäästlike tehnoloogiate ja lahenduste arendamisse?

Ehitame vastutustundlikku ettevõtluskultuuri

Kas meie ärimudelid ja otsused võtavad arvesse sotsiaalsed ja keskkondlikku vastutust?
Kas oleme oma tegevustes läbipaistvad ja arvestavad?
Kas kasutame loodussõbralikke ehitusmaterjale ja energiatõhusaid lahendusi?
Kas meie ettevõtted rakendavad meetmeid oma CO2 jalajälje vähendamiseks?

Tugevdame kohalikku majandust

Kas toetame kohalikke ettevõtteid ja loome töökohti kogukonnas?
Kas kasutame ja arendame kohalikke ressursse, et suurendada majanduslikku iseseisvust?
Kas investeerime teadusuuringutesse ja haridusse, et tõsta oma majanduse konkurentsivõimet?
Kas levitame teadmisi ja oskusi, mis aitavad kaasa ettevõtluse arengule?
Kas ettevõtted panustavad kriisikindlusesse?

Soosime koostööd ja võrgustumist

Kas teeme koostööd teiste ettevõtete ja organisatsioonidega, et luua sünergiat ja jagada ressursse?
Kas toetame kogukondlikku ettevõtlusvõrgustikku?
Kas pakume võimalusi, kus kogukonnad saavad innovatiivseid lahendusi arendada?

Edendame sotsiaalsed ettevõtlust

Kas toetame ettevõtlust, mis lisaks kasumile loob ka sotsiaalsed ja kogukondlikku väärtust?
Kas innustame algatusi, mis lahendavad ühiskondlikke probleeme?

Planeerime pikaajaliselt

Kas meie majandusstrateegiad on suunatud pikaajalisele kasule, mitte lühiajalisele kasumile?
Kas arvestame oma tegevuste mõjuga tulevastele põlvkondadele ja looduskeskkonnale?
Kas meie tegevustes on arvestatud energiatõhususe ja kriisikindluse tasakaaluga?
Kas on tagatud, et meie plaanid toetavad puhaste ja taastuvate energiaallikate arengut?

TERVIS & TOIT

HARIDUS & KULTUUR

EHITUS, TRANSPORT, ENERGEETIKA

KOGUKONNAD & JUHTIMINE

MAJANDUS & ETTEVÕTLUS

LOODUS & KESKKOND

EHITUS, TRANSPORT, ENERGEETIKA

OTSUSTE TEGEMISEL
KAALU NEID PÕHIMÕTTEID
JA KÜSIMUSI:

Lähtume universaalse disaini põhimõtetest

Kas kavandatavad lahendused on ligipääsetavad kõigile ühiskonnagruppidele, olenemata vanusest või erivajadustest?

Väärtustame kohalikke ressursse ja taaskasutust

Kas kasutame kohalikke materjale ja tööjõudu, et toetada oma kogukonda?
Kas oleme jäätmed ümber mõtestanud ja näeme neis võimalust?

Loome tasakaalus elukeskkonda

Kas asfalt ja betoon on tasakaalus haljastuse ja rohekoridoridega?
Kas on, kuhu kuuma eest varjuda?
Kas rakendame looduslähedasi sademeveelahendusi?
Kas tegu on rohepesuga?
Kas süsinikku seotakse looduslike protsesside kaudu (mets, muld, märgalad)?

Edendame (energia)sõltumatust

Kas vähendame sõltuvust tsentraliseeritud energiasüsteemidest?
Kas meie kavandatu toimib ka ootamatutes (kriisi)olukordades?

Planeerime ja tegutseme terviklikult

Kas kavandatavad lahendused moodustavad terviku ja teenivad pikaajalisi eesmärke?
Kas erinevad osapooled ja kogukonnad on sisuliselt kaasatud?

Tagame sujuva liikumise

Kas meie transpordivõrgustik on mugavalt kasutatav ja võimaldab sujuvat liiklemist erinevate liikumisviiside vahel?

Säästame energiat

Kas saavutame vähima sisendiga parima tulemuse?
Kas tööstuslikud ja energiasüsteemid on optimeeritud, et toota võimalikult vähe CO₂?

Õpime ja jagame teadmisi

Kas kogume ja analüüsime õppetunde eelmistest projektidest, et vältida vigu?
Kas investeerime koolitusse ja kogemuste vahetusse?

Kasutame keskkonnasõbralikke ja looduslikke ehitusmaterjale

Kas eelistame materjale, mille tootmine, kasutamine ja taaskasutus avaldavad keskkonnale võimalikult väikest mõju?
Kas arvestame materjalide päritolu ja kasutusiga, et vähendada nende keskkonnajalajälge?
Kas saame kohandada oma valikud kohalike ressurssidega?
Kas valitud ehitusmaterjalid toetavad tervislikku sisekliimat?

TERVIS & TOIT

HARIDUS & KULTUUR

EHITUS, TRANSPORT, ENERGEETIKA

KOGUKONNAD & JUHTIMINE

MAJANDUS & ETTEVÕTLUS

LOODUS & KESKKOND